

Sygn. akt I.C 668/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2019 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz
Protokolant	starszy sekretarz sądowy Agnieszka Pietuszko

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2019 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Banku S.A. z siedzibą w W.

przeciwko K. S. (1) poprzednio S.

o zapłatę

I. oddała powództwo.

II. zasądza od powoda (...) Banku S.A. z siedzibą w W. na rzecz pozwanej K. S. (1) poprzednio S. kwotę 5.417 zł (słownie: pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz

Sygn. akt I C 668/19

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank S.A z siedzibą w W. wystąpił z pozwem o zapłatę w elektronicznym postępowaniu upominawczym przeciwko K. S. (2) obecnie S. o zasądzenie kwoty 133.197,33 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 10.02.2017 r. pozwana zaciągnęła zobowiązanie względem powoda w postaci umowy pożyczki nr (...).

Na podstawie wskazanej umowy, pozwana zobowiązała się do terminowej spłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz powoda. W związku z nienależytym wykonywaniem przez pozwaną zaciągniętego zobowiązania umownego (brak terminowego uregulowania wpłat), skutkującym naruszeniem warunków wymienionej umowy, zadłużenie powstałe na tle jej realizacji, z dniem 15 kwietnia 2019 r. zostało postawione w stan pełnej wymagalności. W konsekwencji pismem z dnia 17 kwietnia 2019 r. wezwano pozwaną do spłaty wymagalnego zadłużenia pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 27 maja 2019 r., w sprawie sygn. akt VI Nc-e 860399/19 Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin – Zachód w Lublinie uwzględnił roszczenie powoda w całości.

Pozwana K. S. (2) obecnie S. w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenia od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pozwana zakwestionowała roszczenie objęte pozwem zarówno co do zasady jak i co do wysokości. Według pozwanej, powód nie wykazał, że dochodzona od niej należność, a w szczególności jej składowe były z nią indywidualnie ustalane i negocjowane.

Postanowieniem z dnia 28 czerwca 2019 r., sygn. akt VI Nc-e 860399/19 Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin – Zachód w Lublinie przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Suwałkach jako sądowi właściwości ogólnej pozwanej wobec utraty mocy przez nakaz zapłaty z dnia 27 maja 2019 r.

Na rozprawie w dniu 17 października 2019 r. pozwana zakwestionowała wysokość prowizji od udzielonego kredytu, wskazując na jej zawyżenie i nieudowodnienie.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 09 lutego 2017 r. (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (zwany dalej Bankiem) udzielił K. S. (2) obecnie S. kredytu konsolidacyjnego w wysokości 141.075,50 zł, oprocentowanego zmiennymi odsetkami umownymi, z obowiązkiem spłaty ustalonym w umowie w 144 równych ratach kapitałowo – odsetkowych płatnych nie później niż do 15 dnia każdego miesiąca.

Całkowita kwota do zapłaty przez kredytobiorcę na dzień zawarcia umowy wynosiła 243.003,38 zł. Na całkowitą kwotę do zapłaty składały się: całkowita kwota kredytu udostępniona kredytobiorcy na spłatę innych kredytów oraz na cele konsumpcyjne w kwocie 122.030,57 zł, całkowity koszt kredytu – 120.972,81 zł, na który składają się – należne odsetki w wysokości 101.927,57 zł, opłata przygotowawcza w wysokości 19.045,23 zł (§ 5 umowy k.34). W § 9 umowy postanowiono, że umowa rozwiązuje się z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia lub w każdym czasie za porozumieniem stron. W przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków umowy albo w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej, Bank wzywa kredytobiorcę do dokonania spłaty zaległości w terminie 14 dni roboczych od daty otrzymania wezwania. Jeżeli należności nie zostaną uregulowane w całości w wyznaczonym terminie, jak również w sytuacji, w której złożony przez kredytobiorcę wniosek o restrukturyzację zadłużenia zostanie odrzucony, Bank ma prawo wypowiedzieć umowę.

(dowody: umowa o kredyt k.30-38, harmonogram spłat pożyczki k.63-64, historia rachunku kredytowego k.68-87, oświadczenie o numerach rachunków i wysokości rat k.102, dyspozycja uruchomienia pożyczki k.102, umowa k.104-107, historia rachunku kredytowego k.108-109)

Pismem z dnia 14.01.2019 r., powód skierował do pozwanej ostateczne wezwanie do zapłaty i wezwał ją do uregulowania zadłużenia w terminie 7 dni od otrzymania pisma, wskazując kwotę zaległości 3.353,80 zł.

Wobec braku spłaty zadłużenia pismem z dnia 14.02.2019 r. (...) Bank S.A. z siedzibą w W. dokonał warunkowego wypowiedzenia umowy pożyczki nr (...), wzywając pozwaną do spłaty zaległości w kwocie 5.059,05 zł w terminie 14 dni roboczych, licząc od dnia otrzymania niniejszego dokumentu. W piśmie wskazano datę powstania zaległości 15.11.2018 r. i poinformowano o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania pisma.

Ponadto wskazano, że w przypadku nieskorzystania przez pozwaną z uprawnień wskazanych w art. 75c ustawy Prawo bankowe, bank wypowiada przedmiotową umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia rozpoczynającego się od dnia, w którym upłynął termin 14 dni roboczych, licząc od daty doręczenia pisma.

Ponadto w przedmiotowym piśmie zastrzeżono, że jeżeli w okresie wypowiedzenia zostanie dokonana całkowita spłata zadłużenia przeterminowanego w okresie wypowiedzenia, stanie się ono nieskuteczne i umowa będzie kontynuowana na dotychczasowych warunkach. Powyższe pismo zostało doręczone pozwanej w dniu 21.02.2019 r.

Następnie pismem z dnia 17.04.2019 r. bank wezwał pozwaną do zapłaty zadłużenia z tytułu umowy kredytu w kwocie 131.893,45 zł, w tym kapitał 125,550,40 zł, odsetki umowne 6.121,47 zł, odsetki karne 221,58 zł w terminie 7 dni pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Wezwanie zostało doręczone pozwanej w dniu 23.04.2019 r.

Jak wynika z historii wpłat na rachunek kredytowy w dniu 11.12.2018 r. miała miejsce ostatnia spłata w wysokości 1.700 zł. Od tego czasu pozwana nie dokonała żadnej wpłaty na poczet zadłużenia. Raty kredytu począwszy od raty na dzień 15.10.2018 r. nie były spłacone terminowo. Saldo księgowe wskazane w historii wpłat wynoszące 125.550,40 zł stanowi dochodzony pozwem kapitał.

(dowody: ostateczne wezwanie do zapłaty k. 65, warunkowe wypowiedzenie umowy k.66, potwierdzenie doręczenia korespondencji k.67-68, 40-41., przedsądowe wezwanie do zapłaty k.39)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu, w przewidzianych w umowie terminach – wynagrodzenia za korzystanie ze środków pieniężnych banku. Z tego ostatniego wynika, że umowa kredytu jest odpłatna. Na treść umowy kredytu składa się oznaczenie strony, kwoty i waluty kredytu, celu na który kredyt został udzielony, zasad i terminów spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Zdaniem Sądu umowa o kredyt konsolidacyjny z dnia 09.02.2017 r. zawarta przez strony spełniała wymogi umowy kredytowej. Powód udostępnił pozwanej kwotę kredytu w wysokości 141.075,80 zł, którą pozwana zobowiązała się spłacić wraz z należnymi odsetkami umownymi w 144 równych ratach kapitałowo – odsetkowych płatnych nie później niż do 15-go każdego miesiąca.

Odnosząc się do zarzutu pozwanej odnośnie ustalonej prowizji, która zdaniem pozwanej nie powinna jej obciążać, należy wskazać, że prowizja jest elementem dodatkowym stosunku prawnego kredytu, za pomocą którego bank może modyfikować zasady świadczenia usług kredytowych. Prowizję od udzielonego kredytu traktuje się jako swoistego rodzaju wynagrodzenie za czynności związane z zawarciem umowy (np. ocena zdolności kredytowej, przygotowanie i analiza dokumentów).

Umowa o kredyt gotówkowy zawarta między stronami podlega regulacjom ustawy

z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), która to ustawa określa uprawnienia konsumenta związane z zawieraniem umów o kredyt konsumencki i wdraża dyrektywę 2008/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki, uchylającą dyrektywę Rady 87/102/EWG. W dniu 11 marca 2016 roku weszły w życie niektóre przepisy ustawy z dnia 05 sierpnia 2015 roku o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw, zmieniające m.in. ustawę o kredycie konsumenckim, które wprowadziły rozwiązania wzmacniające ochronę osób fizycznych w obszarze kredytów konsumenckich udzielanych przez banki i instytucje pożyczkowe. Ustawa powyższa wprowadziła nowe limity kosztów kredytów, którymi mogą być obciążani konsumenci oraz ograniczyła koszty (z wyłączeniem odsetek), które ponosi konsument w związku z umową o kredyt konsumencki, obejmujące m.in. prowizje, opłaty oraz koszty usług dodatkowych.

Zgodnie z art. 36a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu oblicza się według następującego wzoru: $(...) \leq (K \times 25\%) + (K \times n/R \times 30\%)$, w którym poszczególne symbole oznaczają: (...) maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu; K - całkowitą kwotę kredytu; n - okres spłaty wyrażony w dniach; R - liczbę dni w roku. P. koszty kredytu nie mogą przekroczyć sumy dwóch składników: 25% kredytu (część stała) oraz 30% wartości kredytu w skali roku (część zmienna zależna od czasu trwania umowy). Całkowite pozaodsetkowe koszty kredytu poniesione przez pozwaną w związku z zawartą umową o kredyt gotówkowy wyniosły 19.045,23 zł (prowizja banku), co stanowi 13,49 % kwoty kapitału i zdaniem Sądu nie tylko mieszczą się one w limicie określonym w art. 36a u.k.k. ale są również niewygórowane i nie mogą być uznane za naruszające interesy konsumenta. Prowizja jest formą wynagrodzenia banku z tytułu wykonanej czynności bankowej, w tym przypadku za udzielenie pozwanej kredytu na okres 12 lat i jej wysokość nie może być uznana za wygórowaną.

Natomiast roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie z powodu jego nieudowodnienia co do zasady i wysokości albowiem strona powodowa nie zdołała wykazać, że roszczenie o zwrot należności z tytułu umowy kredytu zaktualizowało się z chwilą jego wypowiedzenia.

N. w tym miejscu wskazać, że żądanie swoje powód wywodzi z faktu postawienia całego zobowiązania w stan wymagalności w związku z wypowiedzeniem przedmiotowej umowy o kredyt.

Zdaniem Sądu, powód dokonał wypowiedzenia w sposób wadliwy. W treści wypowiedzenia z dnia 14 lutego 2019 roku przewidziano szereg warunków spłaty zadłużenia, a samo wypowiedzenie umowy kredytu określone zostało warunkowo i to w sposób niejasny dla osoby o podstawowej wiedzy w zakresie bankowości. Wypowiedzenie umowy powód uzależnił od nieskorzystania przez pozwaną z uprawnień określonych za pomocą przepisu prawa bankowego tj. art. 75c, którego treści jednak nie przytoczył. Nie sposób także nie dostrzec było analizując treść przedmiotowego pisma, że opatrzone jest ono tytułem „Warunkowe wypowiedzenie Umowy pożyczki Nr (...)” i że nie dokonano w nim wypowiedzenia umowy, lecz wezwano pozwaną do dokonania terminie 14 dni roboczych, liczonych od dnia otrzymania pisma, spłaty zaległości wynoszącej 5.059,05 zł., jedynie niejako „na marginesie” wskazując, że w przypadku nieskorzystania z uprawnień, o których mowa w art. 75 c ustawy Prawo bankowe powodowy Bank wypowiada umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, rozpoczynającego się od dnia, w którym upłynął termin 14 dni roboczych, licząc od daty doręczenia wspomnianego „Warunkowego wypowiedzenia umowy pożyczki Nr (...)”. Takie oświadczenie woli powoda, w przekonaniu Sądu, nie jest wypowiedzeniem jednoznacznym. Z tak sformułowanego oświadczenia nie sposób bowiem wywnioskować, kiedy nastąpią skutki wypowiedzenia, od kiedy biegnie 30 - dniowy termin wypowiedzenia i jaka kwota wykorzystanego kredytu i odsetek będzie wymagalna z chwilą upływu terminu wypowiedzenia. Wymaganie w tej sytuacji, że pozwany będzie w stanie odczytać treść tak postawionego warunku i sprostać mu, było wygórowane.

Orzekając w niniejszej sprawie, Sąd miał na uwadze brak jednolitości poglądów doktryny i orzecznictwa w kwestii, czy wypowiedzenie umowy kredytowej pod warunkiem niezapłacenia zadłużenia jest nieważne. Pogląd opowiadający się za nieważnością takiego oświadczenia woli wyraził m.in. Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyrokach z dnia 26 lipca 2017 r. sygn. akt I A Ca 143/17 oraz z dnia 19 lipca 2018r., sygn. akt I ACa 285/18, z dnia 14 grudnia 2018r., sygn. akt I ACa 496/18 i Sąd orzekający w całości go akceptuje. Prezentowany jest również i odmienny pogląd, a mianowicie, że nie została wyłączona, co do zasady, dopuszczalność zastrzeżenia warunku także w jednostronnej czynności prawnej obejmującej wypowiedzenie umowy, a warunkiem może być także spełnienie świadczenia (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 20 lutego 2015 r., sygn.. akt I A Ca 850/14, LEX nr 1665779; wyrok Sądu Najwyższego z 8 września 2016 r., sygn. akt II CSK 750/15, LEX nr 2182659). Wskazuje się jednak i wówczas na potrzebę dokonywania oceny skuteczności oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o kredyt pod warunkiem niezapłacenia zadłużenia w kontekście postanowień konkretnej umowy. Zastosowaniu takiego sposobu rozwiązania umowy sprzeciwiać się może jej trwały charakter, dokonanie wypowiedzenia bez wypełnienia wymaganych czynności upominawczych, niejasna sytuacja w odniesieniu do czasu i zakresu skuteczności takiego oświadczenia, jak też dotkliwie pozbawienie ochrony interesów kredytobiorcy (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 8 września 2016 r., sygn. akt II CSK 750/15, LEX nr 2182659).

Zwrócić również należy uwagę na pogląd zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 kwietnia 2009 r. (sygn. akt II CSK 614/08), w którym wskazano, że do kategorii czynności prawnych niedopuszczających warunku należy zaliczyć takie, które mają od razu kształtować stabilne stosunki prawne jak jednostronne czynności prawokształtujące, czy wypowiedzenie trwałego stosunku cywilnoprawnego. Sąd Najwyższy wskazał, że jednostronne oświadczenia woli wywierające z chwilą ich złożenia innej osobie wpływ na jej stosunki majątkowe z reguły nie powinny być dokonywane z zastrzeżeniem warunku, ochrona prawna bowiem interesów tej osoby wymaga, aby zakres skuteczności takich oświadczeń był od razu oznaczony. Dotyczy to zwłaszcza wypowiedzenia, prowadzącego do zakończenia stosunku zobowiązaniowego o charakterze trwałym, gdyż druga strona powinna mieć od razu pewność co do swojej sytuacji prawnej. Argumentując w powyższy sposób, Sąd Najwyższy opowiedział się za niedopuszczalnością wypowiedzenia umowy z zastrzeżeniem warunku.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że samo zatytułowanie pisma z dnia 14.02.2019 r. wskazuje na warunkowy charakter wypowiedzenia. Przewiduje ono możliwość wypowiedzenia umowy pod warunkiem niezapłacenia zaległości, stawiając jednocześnie dalej idący warunek o możliwości skorzystania z restrukturyzacji zadłużenia i skutków nieuregulowania zaległości w całości lub w części. Z treści tego pisma nie da się wyprowadzić jasnych, jednoznacznych wniosków o terminie, w którym rozpocznie się bieg 30 - dniowego okresu wypowiedzenia oraz, jaka kwota wykorzystanego kredytu i odsetek będzie wymagalna z chwilą upływu terminu wypowiedzenia skoro to wszystko uzależnione zostało od uprzedniego braku spłaty zadłużenia lub złożenia przez pozwanego wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Niejasny sposób sformułowania treści wypowiedzenia powodował, że przedmiotowe wypowiedzenie pozwanej umowy kredytowej nie mogło być uznane za skuteczne. Skoro więc umowa o kredyt nie została pozwanej skutecznie wypowiedziana, to jest umową ważną i nadal wiąże strony. Nie istniały więc podstawy do żądania zwrotu całego świadczenia, jakie pozwany otrzymał w ramach tej umowy. Powód nie przedstawił zaś żadnej kalkulacji, która umożliwiłaby Sądowi dokonanie obrachunku wysokości zadłużenia pozwanego z tytułu zapadłych rat, odsetek kapitałowych i ewentualnych odsetek od zadłużenia przeterminowanego. Mając powyższe na uwadze należało orzec jak w pkt I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z odpowiedzialnością za jego wynik w oparciu o treść art. 98 kpc w zw. z § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 265).

SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz